

Lysaker, 10 December 2020

Innspill til Stortingsmelding om langsiktig verdiskaping fra norske energiresurser

Aker og Aker-gruppens selskaper takker for muligheten til å gi innspill til stortingsmeldingen om langsiktig verdiskaping fra norske energiresurser. Dette innspillet omhandler et antall av de temaene som vil berøres av stortingsmeldingen. Det norske samfunnet har forvaltet energiresursene på en forbilledlig måte gjennom mange tiår. Samtidig står vi nå ovenfor en kraftfull og rask endring av verdens energimarkeder. Disse endringene skaper store muligheter for norsk økonomi og industri, men de betinger at ressursforvaltningen også videreutvikles i rask takt. Aker og Akers selskaper har berøringspunkter mot mange av de relevante endringene som skjer. Basert på erfaringene vi har høstet, deler vi et sett av anbefalinger for verdiskapningsstrategien for norske energiresurser i tiårene som kommer:

1: En konkret og helhetlig ambisjon for Norge som energi- og industrinasjon. Land rundt oss har i løpet av de siste par årene blitt svært konkrete i ambisjonene de har for fornyelsen av energi- og industrisektoren. Dette skaper et felles referansepunkt for omstillingsarbeidet fremover, og gir mer kraft og fart i arbeidet. En slik ambisjon bør også motsvares av en vilje til å gjøre de investeringene som behøves fra samfunnets side for å realisere ambisjonene. Våre anbefalinger er derfor:

- Etablering av en tallfestet ambisjon for vekst og verdiskaping fra norske energiresurser frem mot 2050, med tydelig retning for hvilken rolle ulike teknologiområder vil spille
- Etablere en «handlingsregel» for norske myndigheters årlige investeringer i det grønne skiftet

2: Fortsatt verdiskaping og tidlig teknologiadopsjon fra olje og gass. Positiv kontantstrømgenerering fra nye vekstområder ligger mange år ut i tid. Derfor vil det være essensielt å opprettholde verdiskapingen og kontantstrømmen fra olje & gass mens vi som samfunn investerer i fornyelsen av norsk industri. I tillegg vil olje- og gassnæringen ofte være en godt egnet tidlig bruker av ny teknologi. Våre anbefalinger er derfor:

- Forutsigbare rammevilkår for olje & gass-næringen, inkludert fortsatt tildeling av attraktivt areal
- Samspill med olje- og gassnæringen for tidlig bruk av ny teknologi (for eksempel flytende havvind, hydrogen, karbonfangst, industriell digitalisering og automatisering)

3. Revitalisering av norsk vannkraft. Flere titalls terrawattimer i ny kraftetterspørsel vil komme som en konsekvens av det grønne skiftet. Verdien av vannkraften både i form av ny energi og dens evne til regulering vil stige i løpet av årene som kommer. Som samfunn bør vi derfor være klare til å skalere og robustgjøre norsk vannkraft i takt med at denne etterspørselen realiseres. Vår anbefaling er derfor:

- Etablere rammevilkår for investeringer i vannkraft og vannkraftløsninger (for eksempel pumpekraft) som er nøytrale i forhold til dem som er etablert for solkraft og vindkraft.

4: Klare arkitektroller. For naturgass spiller Gassco en god rolle som arkitekt og operatør av gassinfrastrukturen. Som arkitekt identifiserer de mulige flaskehalsene i infrastrukturen tidlig, og arbeider systematisk med å adressere dem slik at ny, lønnsom naturgass har fått plass i systemet. Vi kommer til å behøve en tilsvarende tydelig rolle innenfor kraftsystemet, ettersom store kilder til ny kraftetterspørsel tilkommer fra hydrogenproduksjon, batteriindustri, O&G-elektrifisering, datasentre, transport, mm. Statnetts og NVEs rolle fremover blir her viktig. Vår anbefaling er:

- Etablere tydelige arkitektroller for utformingen av fremtidens energisystem, særlig knyttet til kraftsektoren

5: Sterke hjemmemarkeder tuftet på komparative fortrinn og økosystemer. Etableringen av en ny næringsstruktur bør skje i samspill mellom gode hjemmemarkeder og eksisterende komparative fortrinn og økosystemer. Internasjonale suksesser, for Norge som andre land, springer svært ofte ut av tidlige utviklede hjemmemarkeder som er godt tilpasset naturlige fortrinn og tidlig utviklet rammevilkår og regulering, se for eksempel Hydro, NEL, Statkraft, SN Power, Telenor, Tomra og Yara. Prosjekterfaring og leveranser hjemmefra åpner mulighetsrommet internasjonalt, og i en tid der

markeder er i ferd med å åpnes i mange land, er det svært viktig at vi på tvers av nye segmenter får bygget denne dokumenterte erfaringen. Oljeskattepakken fra våren 2020 var et viktig bidrag for at norsk leverandørindustri kunne holde på kritisk kompetanse i det korte bildet. Den videre omstillingen er derimot avhengig av at det tilrettelegges for prosjekter innenfor havvind, hydrogen, karbonfangst m.v. i raskere takt enn det som er gjort til nå. Vår anbefaling er derfor:

- Raskt etablere tydelige rammevilkår som basis for betydelige hjemmemarkeder for havvind (i.l.a. 2021), hydrogen (i.l.a. 2021), karbonfangst (i.l.a. 2021), marine mineraler (i.l.a. 2022) og ny vannkraft (i.l.a. 2021)

6: Omstilling av leverandørindustrien. Norsk leverandørindustri har i stor grad vært tuftet på fremragende leveranser knyttet til store enkeltprosjekter med skreddersydde løsninger. De fremvoksende grønne sektorene vil være tuftet på serieproduksjon og repeterbarhet (for eksempel i vind, hydrogen, karbonfangst). Disse foretakene må derfor nå posisjonere seg for en fremtid med serieproduksjon understøttet av automatisering. Dette vil kreve betydelige investeringer i ny kapital og teknologi, utover det selskapene vil klare å løfte selv for å få omstillingen til å gå hurtig nok. Vår anbefaling er:

- Tilrettelegging for oppgradering og automatisering av verkstedsindustrien i samspill med igangsetting av nye, store prosjekter i fremtidsrettede vertikaler

7. Tilrettelegging for industri 4.0 og industriell software. Som for andre sektorer, må vi forvente at software-aktører vil fange en stor del av verdiskapningen også innenfor fremtidens energisektor. Norge er godt rustet til å spille en sterk rolle i dette segmentet, både basert på (i) eksisterende selskaper som utvikler løsninger knyttet til industriell data, digitale tvillinger, og maskinlæring, og (ii) norske myndigheters evne til å legge et grunnlag for at data deles fritt slik at disse løsningene kan utvikles. Som en del av en helhetlig verdiskapningsstrategi bør derfor også våre ambisjoner innenfor data og industriell software inkluderes. Våre anbefalinger er derfor:

- Opprette en struktur for datadeling mellom operatører og leverandører gjennom APIer.
- Fortsette samarbeidet med EU for å delta og være integrert i det digitale markedet. Dette vil gi oss tilgang til nødvendig kompetanse og talent, i tillegg til økt konkurransekraft.

8: Skalerbar rammevilkårsmodell. Eksisterende ordninger for eksempel knyttet til Enova kan fungere for pilot-faser, men de skalerer ikke og kan snarere medføre at store enkeltprosjekter lammer videre fremdrift og innovasjon i en næring. Når vi nå skal industrialisere nye sektorer trengs andre modeller, der skattesystemet trolig har en viktig rolle å spille. Dette har vært brukt med hell og presisjon i olje & gass-næringen, og kan gi god inspirasjon til nye næringer. Vår anbefaling er derfor:

- Etablering av en skattebasert rammevilkårsmodell, der særskilte støtteordninger, for eksempel i form av avskrivningsregler, gradvis kan fases ut i takt med at læringskurver og kostnadsreduksjoner skaper underliggende lønnsomhet. Denne rammevilkårsmodellen må være konsistent med «handlingsregelen» foreslått under punkt 1.
- Bygg inn fleksibilitet i rammevilkårene slik at de kan tilpasses over tid, etter hvert som mer informasjon om markeder, priser og teknologier er tilgjengelig.

Vi takker igjen for muligheten til å gi innspill, og står til disposisjon for videre innspill på tvers av temaene vi har berørt over. Vi viser også til innspillene fra Aker BP via NOROG, Aker Carbon Capture og Aker Offshore Wind.

Med vennlig hilsen,

Øyvind Eriksen
President & CEO
Aker ASA